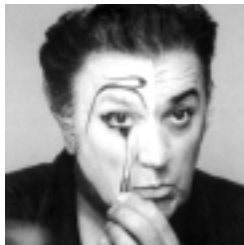

25 setembre –
21 octubre 2000

Federico Fellini

Quan Fellini i Titta fan escapades sense parar

Una boira molt fina esborra el contorn de les coses. Fellini mira els llibres del seu amic. "Per què n'has portat tants, si sabies que no aniríem a classe?" Benzi badalla i li surt de la boca un núvol d'alè. Són gairebé les nou, i unes ombres llunyanes, grises i borroses passen per la plaça humida i silenciosa.

"Aquestes dues idiotes no vindran, ja ho veuràs". Fellini el mira fixament i somriu. Benzi és molt tímid i li agradaria que les dues modistes no vinguessin. Se n'alegraria perquè, així, es quedaria amb el seu amic i se n'anirien a jugar al billar, dins la tebior suau d'un cafè. Mira Fellini mentre badalla exageradament. El cor li deu bategar molt fort. "Anem?" Un campanar invisible toca les hores, i les campanades surten de la boira.

"Ara arriba la Marie..." La noia avança, tremolant de fred. Fellini es treu el barret. "Bon dia, reina. Tot va bé?". Dos dies abans, havien ballat junts a casa dels Montanari, i Fellini li havia dit un munt de coses estranyes. "Que n'ets, de boig!". I havien estat gairebé a punt de fer-se un petó. "I la Silvia?" Benzi intenta que es fixin en ell, tus i segueix fent el somriure forçat que manté des de fa un minut. La noia es refugia dins una porta cotxera. "No ha pogut venir. La patrona l'ha vista al carrer, i és clar..." Fellini es posa bé la corbata. "I què, doncs?" La modisteta arronsa les espatlles. "Jo em puc quedar..." Hi ha una pausa. Maria té uns pits enormes, i sota el seu abric ajustat hi deu fer molta calor. Quan Fellini ha pensat en això tres vegades durant la nit, la respiració se li ha alterat. Fellini fuma sense dir res, tot mirant davant seu amb una expressió indefinible. "Així doncs..." Fellini intenta trobar la mirada de Titta. Per què no se'n va? Tot és

ben clar... Que no s'havien posat d'acord que Fellini aniria amb Maria i Titta amb Silvia? La modisteta, eixerida, calla mentre somriu perquè se sent desitjada. Potser recorda situacions semblants, vistes en pel·lícules...

Fellini es mossega els llavis amb despit. "Bé, d'acord... Així, doncs, ens quedarem tots tres junts!" Espera, aguantant la respiració, que Benzi digui alguna cosa, però el seu amic, alt i robust, assenteix lentament. Perquè resulta que ara Benzi està content. N'està perquè es pot quedar amb el seu amic, perquè hi ha la Maria i perquè ell no li haurà de fer petons ni dir-li frases d'amor. Tots tres caminen en silenci. Fellini envolta la cintura de la noia amb un braç. Així ho deurà entendre d'una vegada, oi? Però Titta es limita a somriure lleugerament i a encendre un cigarret. La modisteta, tremolosa, s'arramba a Fellini i ofereix el braç a Titta. "On anem?" L'abriguet està ple de carn bonica i tendra. Fellini sent una frenesia malsana i rabiosa. "No ho sé..." Fa dos dies que espera aquest moment i, ara, per culpa d'aquest tros d'imbècil... La noia somriu i es diverteix mostrant-se cruel mentre es balanceja, sospira i s'arramba a Fellini encara més. "I doncs? Que sou muts?" Benzi riu d'una manera forçada. Fellini el mira amb odi. "No!" Rumia alguna cosa per dir tot recordant el Fellini del ball. "És veritat que m'estimes, Maria?" La modisteta estira el coll i camina rient i repençant-se completament damunt del seu braç. "I tant, rei... Molt..." Benzi segueix fumant i murmura unes paraules. "Què dius, Titta?" Benzi, tímid i maldestre, vol mostrar que ell també té agafat el braç de Maria i intenta semblar desimbolt mentre el prem fort. "Res..." Al llarg del camí hi ha uns plàtans molt alts. Ha sortit un sol pàl·lid i feble. Hi ha

un banc, allà, desert i solitari, i ningú no hi passa mai. Això mateix... Ell l'hauria duta aquí... i l'hauria acariciada i petonejada... Com pot ser que aquest tros de greix no entengui res? Li clava una mala mirada.

"Titta, per què no ens parles d'esports?" Ja està... Ara Fellini, antipàtic, cruel i burleta, observa el torbament del seu amic. "Vinga, parla... Ho sabies, que és molt fort, Maria? És fort com un bou. Oi que ets fort com un bou, Titta?" Titta sacseja modestament el cap. "Bé... No... Faig esport, simplement..." Fellini pessiga el maluc de la noia. Tots dos es burlen d'ell, que no se n'adona pas. "Ah, sí?" La modisteta, irònic, fingeix estar-hi interessada. Fellini es diverteix amb malignitat. "Bé, sí... Faig llançament de pes..." "Llançament de pes? Oh! Que n'ets, de fort!" La veu de la noia és freda i sarcàstica. Fellini nota una estranya sensació de repulsió. "I digues... El llances molt lluny?" Benzi veu que la modista li mostra interès, somriu i infla el pit. "Oh, sí!..." Com és que no els clava una bufetada a tots

dos?

Fellini es penedeix. El seu amic, el seu estimat amic ple d'ingenuïtat li fa molta pena. "I el martell, també? Doncs així ets un fenomen!" Que n'és, d'idiota, aquesta modista! Idiota i dolenta! Benzi enrogeix, avergonyit. "No... Res d'això! Ho faig per divertir-me..." La noia insisteix, tot tocant-li la punta del nas: "No, no! Ets realment un fenomen!" Llavors Fellini, pàl·lid i panteixant, brama, amb la veu tremolosa: "Ja n'hi ha prou, estúpida... Vés-te'n!" La noia el mira, sorpresa. Benzi obre la boca. "T'he dit que te'n vagis!... Tenim coses a fer... Vinga!" La modisteta infla el pit i diu, mig aclucant els ulls: "Groller, mal educat! Me'n vaig!" Fellini abaixa el cap i prem les dents. Benzi no ha entès res. "Realment ets un paio estrany! Què t'ha agafat, ara?" La noia, vermella de ràbia, li ofereix el braç: "M'acompanyes, Titta?" I l'altre, paladí heroic, llença la burilla del seu cigarret. "I tant que sí... I, pel que fa a tu, dona gràcies al cel que hi ha una dona." Fellini riu per dintre

La Dolce vita de Federico Fellini

Giulietta degli spiriti de Federico Fellini

Mostra d'un dels dibuixos amb què Fellini recordava els seus somnis

seu. "Quin idiota..." Mira com s'allunyen abraçats, rígids, indignats... Després s'asseu en un banc, sospira i espera que les llàgrimes arribin...

Relat del 29 de gener de 1941

UNA HISTÒRIA DE PROMESOS La carta blanca

L'homenet va callar un moment i va mirar lluny, cap allà on les vies s'ajuntaven en un sol punt. "No sé per què li explicaré aquesta història", va continuar, sospirant feblement. "Potser és a causa de les boires grises que hi ha al cel; potser és l'atmosfera d'aquesta estació, o l'esperança que, en acabar, em pugui donar algun consell útil... No ho sé..."

És una història que va començar fa cinc anys. Jo era gairebé jove, llavors, i l'estimava. En el seu nom hi havia el color dels seus ulls i el perfum dels cabells... Aquell poblet estava construït dalt d'un turó i, al voltant, hi havia camps, camps perfumats plens d'herba humida... Tornàvem al capvespre, quan es ponía el sol. No hi podia haver al món uns promesos més feliços i ella també, l'Adrianella, n'estava convençuda. "I a la Lluna, tampoc?", em preguntava ella, i jo li responia que era impossible. A la Lluna, tampoc. "No em deixaràs mai, oi?". "Mai, Adrianella.". "M'estimaràs sempre?". "Sempre!"

Li ens aturàvem a escoltar el cant dels grills. L'homenet va somriure, tot brandant el cap lentament, i després va callar. De sobte, en un racó de l'estació, es va sentir el soroll d'una campana. L'home va seguir el seu relat amb la veu més cascada. "Però, un vespre, l'Adrianella va saber que jo me'n volia anar. Aquell dia, la nostra passejada havia estat més bonica que altres vegades. Jo tenia la sensació que tota la natura ens havia preparat una festa especial. De sobte, em vaig adonar que l'Adrianella estava alterada, i, quan li vaig preguntar què li passava, ella em va mirar als ulls. No oblidaré mai aquella mirada, senyor.

"Roberto, és veritat que te'n vols anar? Que em deixes?" Jo havia intentat que no sabés la notícia de la meua decisió fins a l'últim moment, però el poble era massa petit i la gent parlaven molt. Llavors, aquell vespre, li vaig dir el que feia molt de temps que preparava:

"Escolta, Adrianella, tu tens confiança en mi, oi? Només una marga-rida va mentir, però tothom sap que t'estimo... Mira, Adrianella... No em puc quedar aquí! Oi que hem parlat moltes vegades de nosaltres, de la nostra caseta i el nostre jardinet? Doncs... Com et podria donar aquestes coses? No tinc res... Però ho hem d'aconseguir, tot això... I jo et vull trobar al jardí, al vespre, quan tomi de treballar. Mira, Adrianella, ja ho saps... Jo, igual que tu, no sé llegir ni escriure, i m'és molt difícil, poder trobar una feina aquí... A la ciutat, en canvi, hi tinc un amic que s'ha ocupat de mi. M'hi ha trobat una feina i guanyaré molts diners... Tornaré aviat. I, ara, fes-me un petó i somriu... T'estimo." L'Adrianella no va plorar, perquè tenia confiança en mi i en les meves paraules, i va somriure tal com jo li havia demanat."

L'home va fer una llarga pausa i després, sense mirar-me, va seguir: "Jo me'n vaig haver d'anar més aviat del que em pensava i aquell vespre, quan ens vam recordar que no sabíem ni llegir ni escriure, ens vam quedar esglaiats. No hi havíem pensat mai. Un any, potser dos, separats i sense cap notícia... Era massa, no ho podríem resistir. Però, de sobte, l'Adrianella, poètica, meravellosa... Oh, senyor! Hi ha coses que no es poden entendre si no s'està enamorat! L'Adrianella va parlar, va explicar la seva idea, em va convèncer i jo la vaig abraçar prement-la ben fort contra el meu cor. Malgrat tot, ens escriuríem cada dia... Encara recordo les seves paraules: "Un full blanc, però tu i jo hi sabrem llegir les frases d'amor més boniques. Un full blanc cada dia... Jo només sé escriure el teu nom, ja m'ajudarà algú a escriure l'adreça... Però la carta la vull escriure sencera en el pensament; ningú no m'hi ha d'ajudar. I ara, Roberto, agafa'm la mà ben fort. Tu te'n vas allà, més enllà del camp, per collir una flor... Allunya't a poc a poc... Torna aviat..." I jo la vaig deixar, petiteta, en un camp infinit i verd. "Adéu, Adrianella, adéu..."

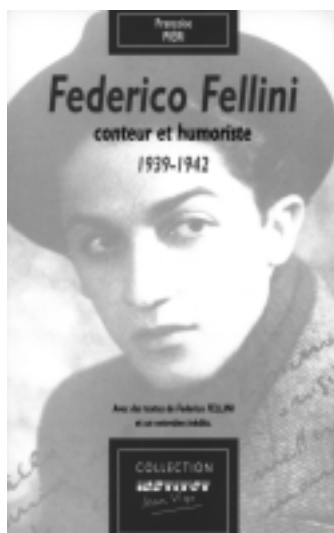
L'homenet trist va moure suaument la mà com si encara saludés algú. Va sospirar en silenci i, poc després, va continuar el seu relat. "Vaig arribar a la gran ciutat. Realment, cal estar enamorat per entendre una cosa així. Enviar un full blanc, i això no obstant... Si vostè hagués vist amb quin amor jo feia aquest acte, gairebé com un ritual... Cada dia. I l'Adrianella m'escrivia cada dia, des del poble llunyà. Oh, senyor! Sé prou bé que vostè es pot posar a riure si li dic que l'Adrianella m'explicava una infinitat de coses en aquell paper blanc... Em parlava d'ella, de les nostres passejades, i em deia: "Torna aviat... Torna aviat...!" Encara les guardo, i, fins fa poc temps, encara eren totes realment diferents, per mi. Esperava el correu amb ansietat i llegia, llegia... En el

poble llunyà, l'Adrianella també llegia les meves cartes... Jo la imaginava fent-li confidències a la seva bona amiga en la petita habitació plena de flors. "Hi ha correu? Ha arribat, la carta?" I, després d'haver obert el sobre, imaginava que exclamava, radiant: "Hi ha un full més, és més llarga... Estimat, estimat Roberto... Em parla de la caseta, de la caseta de teulada vermella... I aquí parla del jardí... Ho veus? Diu que haurà de ser tot ple de flors... I, ara, li vull contestar de seguida. Jo també dos fulls... Una carta llarga, tan llarga com la seva. Pobra Adrianella! La ciutat em va canviar de mica en mica, senyor. I, un dia, em vaig adonar que ja no l'estimava. Me'n vaig adonar el dia que ja vaig saber escriure. Havia esperat tant aquell dia per donar-li una sorpresa!... Sabia escriure i ja no estimava l'Adrianella... En fi... La història es podria acabar aquí, perquè el que segueix no m'honora pas, precisament..."

L'homenet trist va callar i va abaixar el cap en silenci. Jo esperava. Sabia que encara tenia ganes de parlar i, en efecte, de mica en mica, va seguir: "Li vaig enviar un altre full blanc a l'Adrianella i, en aquell full, li deia que ja no l'estimava. Em pensava que ella ho entendria. Però no ho va entendre pas. Una tarda, a la ciutat, vaig trobar una de les seves amigues i li ho vaig explicar tot. Però ella em va dir que era impossible. L'Adrianella em seguia esperant i seria capaç de fer un disbarat. I llavors..." L'home trist va girar lentament el cap i va tornar a mirar cap al final de la via. "Jo m'he casat i tinc dues criatures. En el poble llunyà, l'Adrianella segueix rebent la meua carta... Un full blanc... I ella sap llegir-hi encara frases que parlen de la caseta i el jardí, i espera... Espera, segura del meu retorn... La meua dona em veu rebre fulls blancs. No ho pot entendre... Parla de bojos, diu que vol avisar la policia..."

L'homenet va tenir una esgarripança. Enorme, negre i amb un terrabastall terrible, el tren, molt llarg, va entrar a l'estació. Crits, remors, sorolls, veus... L'homenet es va aixecar. "Se'n va? Troba que m'equivoco molt fent això?" Jo el mirava en silenci. "No ho sé", li vaig contestar i, quan vaig abaixar la mirada, vaig veure que duia un sobre a la mà. "Sí, avui és el seu sant... Li envio dues cartes... Estarà molt contenta. A reveure, senyor. Me'n vaig a

Portada del llibre de recopilació de textos d'on hem extret els fragments reproduïts en aquest suplement.

enviar la segona. Bon viatge."

I es va allunyar caminant lentament. Al fons de l'andana, un núvol de fum el va envoltar. Algú que corria em va donar una empenta i llavors vaig començar a cridar un camàlic...

Relat del 6 de juny de 1942

"Els qui porten frac"

Voldria parlar una mica d'aquells actors de music-hall que s'anomenen "els qui porten frac". Aquells actors que només apareixen a l'última escena i que alen els braços cap al cel amb un somriure lluminós tot declarant que la revista és un torneig d'amor. Callen un moment, fan tres passes petites cap enrere i, mentre el timbal fa "bum!", acaben, amb una veu molt forta: "Síii! D'amoor!" I el teló de mil plecs baixa i tapa els pits i els somriures. Són actors amb els cabells plens de brillantina barrejada amb aigua i una flor blanca al trau. Però és una flor de tela bruta que ells guarden gelosament en una maleteta de cartró, juntament amb el frac.

Són actors nascuts per fer altres oficis, potser una mica més rústecs i més cansats, però més nobles, em sembla, perquè no permeten de cap manera afirmar que la revista escalfa el cor. En efecte, cap fuster no diu aquestes coses, ni tampoc cap ferrer. Són actors que mai no han tingut un camerino sencer per a ells, com és el cas de l'actor còmic o la vedet, sinó que s'han de despullar en un raconet polsegós, sense mirall ni lavabo. De vegades, fins i tot s'han de despullar darrere els bastidors, perquè el director d'ulls tèrbols ha donat, a més, un camerino a una jove ballarina que du els malucs plens de pagodes orientals. I el sastre retocador que està de servei els mira, desconfiat: "Sou actors, vosaltres?" pregunta, tot creuant els braços... I ells responen, mentre es cobreixen ràpidament la cara amb maquillatge: "És clar! Que no ho veu?" I llavors obren la maleteta plena de bonys i de noms d'hotels escrits amb llapis. Voldrien tenir-hi un munt de vestits, dins la maleta: un de quadres, un de vermell i un amb una faldilla verda, encara que només fos per ensenyar-li al sastre retocador la riquesa del seu guarda-roba. Però, ben al contrari, només tenen una flor de tela i un frac llardós amb les vores plenes de fils. Llavors, per mostrar que el seu vestuari ocupa molt de lloc, tant com el de l'actor còmic, pengen una màniga del frac en un clau; l'altra, en un altre clau; la flor, en un tercer clau; el maquillatge, en un altre, encara, i, a l'últim clau, hi pengen un mitjó.

Després miren el malvat sastre retocador amb un somriure de desafiament. Els calen cinc claus per al seu guarda-roba! Són actors que es maquillen de seguida, tot i que saben que no sortiran a escena fins d'aquí a dues hores. I, com que no tenen mirall, es miren els uns als altres i es pregunten: "Tinc els llavis ben pintats? Mira'm un moment... El maquillatge està ben escampat?" I el sastre retocador els observa tot brandant el cap. "I quin paper feu, vosaltres?" Ells fan veure que estan distrets.

Luci del varietà de Federico Fellini i Alberto Lattuada

Fellini durant un càsting per *Il Casanova*

"Ja li ho explicarem", diuen, mentre s'arreglen el corbatí. "Nosaltres fem un paper cap al final; un paper secundari però molt bonic!" El sastre retocador se'n va cap a l'altre costat; té son i no vol fer més preguntes. Però ells tremolen, saltironen i desitgen ardentment que torni a preguntar alguna cosa. És tan bonic, que t'entrevistin, encara que ho faci un sastre retocador! "I vol saber què diem?", pregunten ells, mentre es freguen les mans amb ansietat. El sastre retocador aixeca la mirada amb un aire de cansament. "Diem una coseta sobre la revista!" I callen, tot esperant un senyal d'interès o de curiositat, però l'altre es moca i mira els pits enormes que brillen als bastidors de l'altra banda. "Nosaltres diem...", afegeixen ells, mentre el sastre retocador s'allunya, "diem que la revista és un torneig d'amor! Però no ho diem només una vegada! I ara! Dues vegades, ho diem! No està malament, eh?" I després, en veure que ningú no els escolta, que no els mira ningú, parlen entre ells i es desfan en elogis. "Ahir, em vas agradar molt en el "torneig"! Ho vas dir molt bé! Bravo!". "Gràcies! I tu, realment em vas impressionar molt, quan vas aixecar els braços! Va ser magnífic! Aixeques els braços com no ho fa ningú! Molt bé!"

I esperen el seu torn, tossint, fent, fins i tot, vocalitzacions i intentant parlar amb algunes ballarines. Però elles tampoc no els fan cas. Senten els aplaudiments que el públic dedica als acudits de l'actor còmic i als malucs de l'actriu, però fan veure que no se n'adonen. "Ens toca a nosaltres!", exclamen en un moment determinat. "Vinga, a escena!"

De vegades, el projector els il·lumina. Llavors somriuen i es remouen perquè els veïns. "La revista és un torneig d'amooor!" S'ha acabat, ja s'ha acabat i no s'ha de dir res més. Es desmaquillen, tornen a posar la flor i el frac a la maleteta i

sen van tots sols, sense cap amic que els esperi ni cap *commendatore* que els convidi al seu cotxe.

Ningú, no hi ha ni tan sols un mosso de fleca que els vulgui fer pujar a la seva bicicleta. Ningú! Se'n van lentament cap al bar i es mengen dos bunyols d'arròs. "Bravo! Aquesta nit encara has estat millor que ahir... El teu pas cap enrere m'ha agradat molt!"

Pobres "els qui porten frac"! Per què ho feu, això? Jo us vull dir una cosa... M'ho permeteu?... Canvieu d'ofici! El vostre pare es pensa que sou uns grans actors i parla de vosaltres en el poble ple de neu amb els seus amics, els camporols... Però, si ho sabés, si us veiés actuar, us donaria la gran fanga de l'avi amb una actitud freda i serena! Torneu a la terra, no escolteu els llavis bruts d'aquelles velles mundanes que us diuen: "Tu faràs carrera! T'ho dic jo, la Mary, que, en això, hi entenc! Em convides a un bunyol d'arròs?" A elles, el que els agrada és el *risotto* acolorit, però no vosaltres... Torneu a treballar la terra, "els qui porten frac"! Torneu a treballar la terra!

Relat del 16 de novembre de 1940

AL CAFÈ La vella mundana

El meu lloc habitual l'ha ocupat un senyor que dorm... M'assec, de mala gana, prop de la caixa, tot esperant les idees i els records que explica una vella que he vist molt sovint asseguda al costat de la porta... I heus aquí que entra una dona mundana molt vella. No té pits. Ni tan sols un de molt petit que es pogués enganxar al front. Fixa la mirada en un punt llunyà i topa amb totes les cadires. Potser també és cega. De seguida s'asseu al costat d'un grup de joves que parlen en veu alta. Porta els llavis pintats de color violeta i una mica de coloret al coll. Potser es pensa que així està més bonica, més interessant...

Potser també s'ha pintat llavis artificials a l'esquena i, fins i tot, als dits grossos dels peus. Crida el cambrer amb una actitud entremaliada, però els joves no l'han vista entrar i no la miraran en cap moment. Un senyor amb barba es gira un instant i segueix parlant de formatges amb un individu gras que no porta ulleres. La vella mundana tus. Encreu la cames i els genolls li fan mil grinyols. Potser té les cames de fusta, amb els cargols mal collats, i, a l'estiu, perden l'escorça, com els arbres vells.

Tamborineja amb els dits damunt la taula. Es belluga i pica amb una cullera damunt una de les seves dents, vella i feta malbé. Ningú no la veu, ningú no l'escolta. A ningú se li acut estimar-la.

Els joves parlen d'esports. "La Fiorentina", diuen, "no guanyarà el campionat..." La vella mundana somriu, ho aprova i mou els dits. Intenta fer comprendre que ella també opina el mateix i que voldria ficar-se en la conversa. "És ben segur, que no guanyarà." Però la seva veu és ronca, i els nois riuen fort i parlen en tots els tons. Per què no s'ha estudiat les formacions dels equips de futbol? Ara en podria

parlar i fer pronòstics. Només caldria que sabés la data de naixement de Serantoni per poder ser admesa a la conversa i potser, després, ser estimada. Però ella no en sap res, de penals, i es pensa que "gol" vol dir "lleopard". El senyor de la barba diu coses molt interessants sobre el gorgonzola. La mundana somriu. Sí, sí, el senyor té raó; cal vendre el gorgonzola a l'engròs i amb embolcalls de seda.

Però el senyor de la barba no la sent. Ni tampoc el gras sense ulleres. Per què no s'ha informat una mica sobre l'exportació dels productes lactis? Ella belluga el vas, es treu una sabata, prova de gemenar...

Però ningú no la veu, ningú no l'escolta, a ningú no se li acut estimar-la. Ella es posaria fins i tot a tocar el clavecí per fer-se veure. Però no en té cap, de clavecí. Per què no se li ha acudit d'aconseguir-ne un? Els joves se'n van. El senyor de la barba, també. El gras sense ulleres parla per telèfon. Ella voldria plorar, però el cambrer se li acostava suauement. Ella intenta somriure. Però el noi només volia el diners de la consumició. Ella paga, s'aixeca i fa veure que s'alça un pit que no té.

No existeix per ningú. Ni tan sols per als cavalls. Potser renillarà una mica al carrer i menjarà farratge per fer-se veure, per posar-se a parlar amb un cavall. Encara que sigui coix i sense adorns. Però els cavalls són molt seriosos. No hi van pas, amb les mundanes. Llavors ella tomarà a poc a poc a la seva petita habitació sense sol. S'asseurà lentament damunt el llit de ferro esmaltat i es traurà a poc a poc la pintura dels llavis. Dels llavis. Del coll. De l'esquena. Dels descarnats dits grossos dels seus peus de fusta...

Relat del 10 de juliol de 1940

Jo sóc la meva meitat...

Només a ell, li ho vaig dir tot, de mi. Els secrets, les esperances, les pors... No hauria pogut fer-ho amb cap dels meus amics. Ho he intentat diverses vegades. Els més vells somriuen i branden el cap. "Criaturades", diuen. "Jo també, quan era jove... I després, tot passa... Intenta fer una vida més tranquil·la..." Els de la meua edat em miren amb pena. "Per què t'agrada ser estrany?", em pregunten. "Per què vols fer-te l'interessant a

tot preu?" Pel que fa als meus amics més estimats, no m'escolten. Assenteixen amb un lleuger somriure de comprensió, però, mentre jo parlo, pensen intensament en alguna cosa que podria semblar prou interessant per parlar-ne darrere meu. Aquell home, en canvi, em va escoltar en silenci. No va dir res... No sé qui és. No sé on viu, ni tan sols si viu encara. Potser ja no es recorda de mi i potser jo també, si me'l trobés, ja no el reconeixeria... Estava aturat prop d'un fanal i agitava els braços. "Bona nit", vaig dir jo. "Voldria parlar una mica amb tu. Et buscava, he tingut molta sort, trobant-te. Hauria pogut trobar un amic intel·ligent i hauria estat un error, parlar amb ell. T'hauria de dir moltes coses... Em pots escoltar?" Ell va somriure amb una mirada opaca i va sanglotar tot estremint-se. "Sóc un embriac", em va respondre. "Buscaves un embriac?" Ens vam asseure damunt una pedra. Gairebé a terra. Tot seguit, l'home va deixar caure el cap damunt els genolls i se'ls va abraçar.

El silenci regnava al voltant nostre. Sota la llum de la lluna, els edificis blancs i freds sota la llum de la lluna semblaven dibuixats damunt la negror del cel. I jo vaig començar a parlar-li; de primer, tímidament, en veu baixa... "Avui, una altra vegada, un dels meus amics m'ha dit que, al seu entendre, jo m'havia comportat malament. Estava enfadat, i molta gent, al seu voltant, li donaven la raó. "No et vull veure més", ha cridat. I tots els altres se n'han anat i m'han deixat sol. Que m'escoltes, embriac?" L'home va fer un grunyit ronc i jo vaig continuar. "Però no sóc com ells es pensen. Sóc diferent, però no aconseguixo explicar-ho. Vull intentar dir-t'ho a tu... Escolta'm, si et plau, escolta'm... Ara em sembla que he entès bé per què actuo d'aquesta manera; crec que he entès per què tinc sempre aquesta sensació obsessiva i continua de viure les situacions i els sentiments a mitges. Em pensava que era una

Fellini-Satyricon de Federico Fellini

Amarcord de Federico Fellini

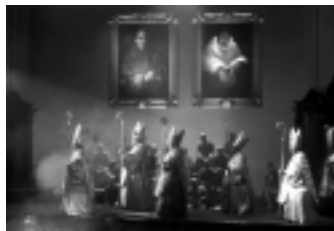
depressió nerviosa, però no és això... Ara ho he entès: sóc la meitat de jo mateix... Escolta'm... Fa uns quants dies vaig tornar a sentir aquella veu. Vaig tornar a notar aquella estranya i indefinible sensació que em separava del meu cos durant una fracció de segon. Vaig sentir una altra vegada aquell perfum de farratge tallat... Vaig tornar a veure el petit portal entreobert... Era en un autobús. Llegia. Sentia darrere meu la veu del cobrador, tenia la intuïció del camí recorregut, de les cases, dels carrers... Un raig de sol feia brillar una línia d'acer a la finestra. Jo sabia qui era. I llegia. De sobte, vaig tenir una esgarri-fança... El temps es va aturar. Jo no era enlloc... Des de dalt, completament des de dalt, una veu, prop de la meua orel·la, em va tornar a xiuxiejar: "On vas?" Això va durar un instant. Després, vaig tornar a veure tots els edificis i el raig de sol, vaig tornar a sentir el soroll de l'autobús i la veu del cobrador, i em vaig quedar immòbil, amb el cap buit. Però, aquesta vegada, no vaig tenir por.

Ara ja ho he entès, embriac... Ja he entès qui em crida. Sé qui és... Estava terroritzat, amb els ulls fora de les conques. A què estava destinat? Per què em veia petit i brut des de dalt? Però, aquesta vegada, vaig somriure, i després, una angouxa indefinida em va fer plorar. Aquella veu era la meua. La de la meua altra meitat, i em cridava, em cridava... Aquell petit portal entreobert era el de la caseta dels meus avis on jo anava a passar les vacances al camp... Aquella olor de farratge tallat era allà, en els camps d'aquell poblet. I un dia vaig deixar totes aquelles coses pensant que me n'anava del tot. Però no ha estat així. Aquell infant que assaboria sensacions estranyes, que veia colors meravellosos en la foscor del llit, que respirava el perfum de la terra i que aconseguia donar una fesomia, una personalitat i un rostre a les coses, es va quedar allà. Segurament li devia fer promeses... Pots ser li vaig dir: "Guanyaré molts diners per poder tornar amb tu. Espera'm! D'aquí a uns quants anys, tornarem a viure junts aquesta vida meravellosa. Espera'm..." Jo ja no me'n recordo. Però estic segur que li vaig dir aquestes paraules. I me'n vaig anar a la gran ciutat. Els dies van passar, l'un darrere l'altre... Vaig veure mil rostres i vaig sentir mil veus noves. Mai més no em vaig quedar sol i vaig oblidar la meua meitat.

Però jo vivia, visc, a mitges. És per això que, de vegades, tinc la sensació que tot és provisional: la feina, els amics, l'amor... No em puc prendre res seriosament perquè no estic complet. La meua vida no és aquesta. És l'altra. I he perdut l'afecte dels meus amics, he perdut l'amor d'una noia i la feina m'avorreix... Però jo no sóc així; no ho sóc, així... Si actuo malament, ho faig perquè espero l'altre. Amb els amics, l'amor i la feina, em comportaré d'una altra manera quan hagi recuperat la meua unitat. Però els

La Strada de Federico Fellini

Roma de Federico Fellini

I clowns de Federico Fellini

dies passen i no hi veig la fi... I tinc por que l'altre es cansi i es mori. Podria ser que, quan hi pogués tornar, ja no trobés la meua segona meitat. I vull plorar, ara... Plorar com un infant..."

Relat del 27 d'agost de 1941

Federico Fellini (Recull de textos del cineasta, amb estudi de Françoise Pieri, publicants en "Federico Fellini: conteur et humoriste", Institut Jean Vigo, Perpinyà, 2000)

BIBLIOGRAFIA: FEDERICO FELLINI Selecció de documents consultables a la biblioteca:

- Agel, Geneviève. *Les Chemins de Fellini*. Delouche, Dominique. *Journal d'un bidoniste*. Paris : Éditions du Cerf, 1956
- Alpert, Hollis. *Fellini*. Buenos Aires : Javier Vergara, 1988
- Baxter, John. *Fellini: biografia*. Barcelona : Ediciones B, 1994
- Betti, Liliana. *Fellini: versuch einer kleinen sekretärin, ihren groben Chef zup ortätieren*. Zurich : Diogenes, 1976
- Buono, Oreste del. *Federico Fellini*. Monza : Circolo Monzese del Cinema, 1965.
- Cineteca del Comune di Bologna. *I Set di Fellini fotografati da Franco*. Ravenna : Esseggi, 1988
- Colón Perales, Carlos. *Fellini o Lo fingido verdadero*. 2a ed. Sevilla : Alfar, 1994.
- Colón Perales, Carlos. *Rota-Fellini: la música en las películas de Federico Fellini*. Sevilla : Universidad de Sevilla, 1981
- Collet, Jean. *La Création selon Fellini*. Paris : José Corti, 1990
- Chandler, Charlotte. *Yo, Fellini*. Barcelona : Seix Barral, 1995
- Denken mit Fellini : *plauderein*

über emanzipation und engagement film... Zürich : Diogenes, 1984

- Fava, Claudio G., Aldo Viganò. *I Film di Federico Fellini*. Roma : Gremese, 1981
- Federico Fellini. Barcelona : Istituto Italiano de Cultura, [19-?]
- Federico Fellini. Gilbert Salachas (ed). Caracas : Monte Avila, 1971
- Federico Fellini. Gilbert Salachas (ed). Paris : Seghers, 1963
- Federico Fellini: *aux sources de l'imaginaire* Paris : Lettres Modernes, 1981
- Federico Fellini: *Leone d'oro Venezia 1985*. Roma : Attivita Cinematografiche Italiane, 1986
- Fellini por Fellini . 4a. ed. Madrid : Fundamentos, 1998
- Fellini, Federico. *Apuntes: recuerdos y fantasías*. Barcelona : Muchnik, 1987
- Fellini, Federico. *Aufsätze und Notizen*. Zürich : Diogenes, 1982
- Fellini, Federico. *Fare un film*. Italo Calvino. Autobiografia di uno spettatore. Torino : Einaudi, 1993
- Fellini, Federico. *Hacer una película*. Italo Calvino. Autobiografía de un espectador. Barcelona : Paidós, 1999
- Fellini, Federico. *Propos*. Paris : Buchet/Chastel : Ramsay, 1993
- Fellini, Federico. *Warum machen Sie nicht mal eine schöne Liebesgeschichte?*. Zürich : Diogenes, 1984
- Fellini. Aix-en-Provence : L'Arc, 1971
- Fellini: *los rostros de la nave*. València : Filmoteca Valenciana, 1987
- Grau, Jordi *Fellini desde Barcelona*. Barcelona : Àmbit, D.L. 1985
- Grazzini, Giovanni. *Algún día hará una bella historia de amor: conversaciones con Federico Fellini* . Barcelona : Gedisa, 1985
- Imago : *appunti di un visionario: conversazione-intervista di Toni Maraini*. Roma : Semar, 1994
- Kezich, Tullio. *Fellini*. Milano : Camunia editrice, 1988
- Kezich, Tullio. *Il Dolce cinema: Fellini & altri*. Milan : Bompiani, 1978
- Méjean, Jean-Max. *Fellini, un rêve, une vie*. Paris : Éditions du Cerf, 1997
- Pedraza, Pilar y Juan López Gandía. *Federico Fellini* . Madrid : Cátedra, 1993
- *Perspectives on Federico Fellini*. Bondanella and Cristina Degli-Esposti (ed). New York : G. K. Hall; Toronto : Maxwell Macmillan Canada, 1993
- Pieri, Françoise. *Federico Fellini : conteur et humoriste : 1939-1942*. Perpignan : Jean-Vigo, 2000
- Renzi, Renzo. *Federico Fellini*. Lyon : SERDOC, 1960
- Renzi, Renzo. *Federico Fellini*. Parma : Guanda, 1956
- Sangberg, Monica. *El Somni de Fellini*. Barcelona : Destino, 1994
- Solmi, Angelo. *Storia di Federico Fellini*. Milano : Rizzoli, 1962
- *L'Ull de Fellini: homenatge*. Barcelona : Fundació Caixa de Catalunya, 1994
- Vilallonga, José Luis de. *Fellini*. Paris : Michel Lafont : Ramsay, 1993
- Vilallonga, José Luis de. *Fellini*. Madrid : El Pais / Aguilar, 1995

GUIONS

- Boyer, Deena. *200 dias con Fellini: la filmación de 8 1/2* . Mexico : Era, 1965
- Cederna, Camilla. *8 1/2 de Fellini*. Barcelona : Seix Barral, 1964
- Federico Fellini: *8 1/2*. Paris : Lettres Modernes, 1963
- *Fellini and Manara: el viaje de G. Mastorna*. Barcelona : Ediciones B, 1996
- Fellini, Federico, Lo Duca. *La Dolce vita*. Barcelona : Sancla, 1963
- Fellini, Federico, Lo Duca. *La Dolce vita*. Paris : Jean-Jacques Pauvert, 1960
- Fellini, Federico, Tullio Pinelli. *La Strada: sceneggiatura*. Roma : Bianco e Nero, 1955
- Fellini, Federico. *Early screenplays: Variety Lights, The White Sheik*. New York : Grossman, 1971
- Fellini, Federico. *El Jeque blanco, I Vitelloni, La Strada, Il Bidone*. Madrid : Alianza, 1972
- Fellini, Federico. *El Viaje de Mastorna*. Madrid : Ollero & Ramos, 1995
- Fellini, Federico. *Giulietta degli spiriti*. Bolonia : Cappelli, 1965
- Fellini, Federico. *Il Primo Fellini, Lo Sceicco bianco, I Vitelloni, La Strada, Il Bidone*. Bologna : Cappelli, 1969
- Fellini, Federico. *La Ciudad de las mujeres*. Madrid : Nuevo Pensamiento, 1981
- Fellini, Federico. *La Dolce vita*. 2a ed. Barcelona : Aymà, 1974
- Fellini, Federico. *La Dolce vita*. Bolonia : Capelli, 1960
- Fellini, Federico. *La Strada: un film de Federico Fellini*. Paris : Seuil, 1955
- Fellini, Federico. *Le Notti di cabiria*. Bolonia : Cappelli, 1957
- Fellini, Federico. *Quattro film: Il Vitelloni, La Dolce vita, 8 1/2, Giulietta degli spiriti*. Torino : Giulio Einaudi, 1974
- Fellini, Federico. *Roma*. Barcelona : Aymà, 1976
- Fellini, Federico. *Three screenplays: I Vitelloni, Il Bidone, The temptations of Doctor Antonio*. New York : Orion, 1970
- *Films de Federico Fellini, Luís García Berlanga y Rafael Azcona, Peter Watkins, Richard Lester y Charles Wood, Jorge Semprún y Alain Resnais, Akira Kurosawa y Sergei Mikhailovitch Eisenstein que nunca veremos*. Barcelona : Victor Sagí : Aymà, 1978
- Guerra, Tonino. *Amarcord*. Barcelona : Noguer, 1974
- Hughes, Eileen Lanouette. *En el Rodaje del Satyricón de Fellini: diario entre bastidores*. Madrid : Sedmay, 1977
- Latorre, José María. *Blade Runner; Amarcord*. Barcelona : Dirigido, 1994
- Latorre, José María. *El Padrino II; La Dolce vita*. Barcelona : Dirigido, 1996
- *Trilogia della guerra*. Bologna : Cappelli, 1972